

UNIVERSITATEA DE STAT "ALECU RUSSO" DIN BĂLȚI
CATEDRA ȘTIINȚE SOCIOUMANE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

EXTRAS

DIN CURRUCULA *CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA UNIVERSALĂ*

**(pentru cursul Construcția europeană, componenta Cultură,
Facultatea Litere, anul II)**

Bun pentru seminarii:

Conf. univ. dr. Teo-Teodor Marșalcovschi

2019 – numai pentru anul universitar 2018-2019

PROIECT

Pentru CONSTRUCȚIA CULTURALĂ EUROPEANĂ
Anul II Facultatea Litere (*Semestrul IV*)

1. Temele pentru seminarii

Seminariul 1: **Cultura Greciei antice**

- Mediul geografic
- Iliada și Odiseia de Homer
- Epoca clasică. Literatura
- Elenismul.

Obiective:

- noțiuni: cultură clasică și civilizație,
- descifrarea noțiunii de „chestiunea homeriană” (stil geometric, cultură cinematică),
- organizarea social-politică și cultura greacă,
- studierea arhitecturii grecești,
- etapele culturii grecești,
- literatura și teatrul din perioada clasică,
- elenismul, particularitățile.

Studentul va fi capabil:

- să cunoască procesul de raționalizare a valorilor orientale,
- să urmărească preluarea legendelor din Orientul mijlociu și grecizarea acestora,
- să coreleze formele de organizare socială și politică din Orient cu cele din Grecia,
- să urmărească evoluția culturii europene a Greciei.

Activitatea individuală:

- *studenții vor studia capodoperele Iliada și Odiseia de Homer,*
- *se vor face referințe la cultura arhaică, clasică și elenistă (referate și dezbateri la seminarii),*
- *studenții vor scrie extemporale, (la alegere).*

Seminariul 2: **Cultura daco-geților**

- Mediul geografic
- Formațiunile statale
- Organizarea internă. Armata
- Valori spirituale. Romanizarea.

Obiective:

- geneza geto-dacilor,
- locul de trai al geto-dacilor,
- contactele cu lumea din exterior,
- toponimie dacică, pagus, lexic dacic, romanizare,
- columnă lui Traian,
- valori spirituale daco-getice.

Studentul va fi capabil:

- să se informeze despre trecutul strămoșilor noștri,
- să cunoască sursele narrative,
- să cunoască cultura politică a geto-dacilor,
- să cunoască romanizarea și etnogeneza daco-romanilor.

Activitatea individuală:

- se va studia *Tristia* lui Ovidiu,
- Referat: Columna lui Traian,
- Dialog: Romanizarea, limba daco-romană, valahă-română,

Seminariul 3: **Renașterea**

- Geneza incipientă a relațiilor de piață. Umanismul
- Renașterea italică
- Literatura spaniolă
- Renașterea engleză. Shakespeare.

Obiective:

- precizarea noțiunii: relații de piață, Renaștere, palazzio, pilastru, luteranism, protestantism, trienalitate, catolicism, destin uman,
- literatura spaniolă,
- concept renașcentist francez,
- tipologia Renașterii britanice, titanism în literatură,
- extinderea fenomenului Renașcentist

Studentul va fi capabil:

- să coreleze relațiile de piață și cultura,
- să dezvolte principiile umanismului,
- să urmărească înclinarea societăților umane spre modern.

Activitatea individuală:

- eseu: Relațiile de piață în Italia,
- analiza unei picturi
- depistarea titanismului în opera *Marele Tamerlan* de Marloowe,
- comedia spaniolă renașcentistă și orientarea către baroc (Calderon).

Seminariul 4. **Epoca clasicistă**

- Literatura franceză. Corneille
- Literatura germană. Lessing,
- Sentimentalismul. Goethe

Obiective:

Restaurație, clasicism, cele trei unități, idilă, odă, epigramă, rondelă, epistolă, fabulă, epepeie.

Studentul va fi capabil:

- să urmărească consolidarea definitivă a tradițiilor antice,
- să cunoască „culturalizarea” valorilor literare clasiciste,
- să cunoască conceptul literar franco-german (Corneille, Lessing),
- să depisteze mișcarea democratică susținută de oamenii de cultură, tendințele iluministe și unioniste,
- să observe anunțul romantismului de către clasicism, dar mai cu seamă de sentimentalism (Goethe cu deosebire).

Activitatea individuală:

Studierea viziunilor literare și teatrale franceze (*Cid* de Corneille), atenție la *Faust* de Goethe.

Seminariul 5. Marea Revoluție Franceză. Stilul romantic.

- Stilul romantic, corelații directe cu Revoluția franceză
- Romantismul francez
- Romantismul în muzică (Beethoven, Verdi, Tchaikovski, Schubert).

Obiective:

Marea Revoluție Franceză și reluarea cetățeniei, romantism, realism, afecțiune antirațională, emoția sentimentului, mistica, cultul tainicului, contrastul artistic, confesionalism, violența artistică, salturi calitative, noțiuni de muzică clasică.

Studentul va fi capabil:

- să cunoască trăsăturile specifice ale romantismului și realismului,
- să cunoască genurile artelor,
- să perceapă idealizarea romantică și realitatea cotidiană.

Activitatea individuală:

- să audieze operele muzicale: *Aida* de Verdi, *Dama de pică* de Tchaikovski,
- să depisteze particularitățile specifice ale romantismului de tip francez, german și rusesc.

Seminariul 6. Cultura românească în perioada interbelică

- Unirea cea Mare.
- Centralizarea culturii naționale
- Reformele agrare,
- politică și în domeniul învățământului
- Știința și tehnica.

Obiective:

Unirea cea Mare, cultură națională, centralizarea culturii, unionism, stil artistic național, filozofie metafizică, continuitate, reforme în domeniul, educației, progrese în știință, tehnică, viața politică

Studentul va fi capabil:

- să urmărească efectul Marii Uniri asupra culturii naționale,
- să integreze cultura românească în cultura universală.

Activitatea individuală:

- scrierea referatelor: *Reforma în educație, Cultura politică în perioada interbelică, Știința și tehnica.*

Seminariul 7. Stiluri artistice din sec. al XX-lea. Uniunea Europeană.

- Culturi moderniste
- Anticultura. Absurdul
- Cultura de masă.

Obiective:

Epoca contemporană, accelerație, drepturile omului, convenție, arta europeană, stiluri artistice,absurdul, antiartă, cultura de masă.

Studentul va fi capabil:

- să separe tipurile de cultură moderne și postmoderne,
- să cunoască absurdul și antiarta,
- să perceapă valori artistice de „dimensiuni mici”,
- să descifreze produsele valorice contemporane.

Activitatea individuală:

- Referat pentru seminar: *Reclama și locul ei în societatea umană.*
- Tendințe generale în cultura contemporană
- Progrese în știință și tehnică
- Culturi și stiluri artistice moderniste
- Anticultura. Arta absurdului
- Cultura de masă

8. (1 oră): Sinteză la curs – evidențierea consolidării pozițiilor Uniunii Europene și eforturilor comune în domeniul vieții culturale. Studenții vor formula tendințele de bază ale organizării comunității. Un aspect aparte se va acorda locului Republicii Moldova între statele europene și premisele pentru integrarea republicii în familia statelor europene.

II. TEME PENTRU ESEURI

1. Fenomenul și structura culturii
2. Cultura primitivă umană
3. Religia în Egiptul antic
4. Arhitectura Egiptului antic
5. Cultura babiloneană antică. Urbanistica
6. Cultura antică hindusă
7. Opera literară a lui Calidasa (piesa Sacuntala)
8. Cultura antică chineză (arhitectura, literatura, tradiția)
9. Premisele culturii clasice antice: Grecia și Roma
10. Elenismul – cultură antică valoroasă
11. Dreptul roman
12. Familia romană
13. Cultura Bizanțului
14. Creștinismul: nașterea și extinderea
15. Cultura gotică (edificiile arhitecturale)
16. Cultura renașcentistă italiană
17. Opera literară de Lope de Vega
18. Pictura renașcentistă flamandă
19. Christopher Marlowe. Opera literară
20. William Shakespeare
21. Vasile Lupu – reprezentat al culturii naționale
22. Rembrandt – pictor remarcabil al epocii baroc
23. Clasicismul german. Goethe (Faust)
24. Dimitrie Cantemir – savant enciclopedist
25. Romantismul francez
26. Eminescu – ultimul mare romantic european
27. Cultura epocii impresioniste
28. Opera compozitorului rus Piotr Tchaikovskiy
29. Salvadore Dali
30. Pablo Picasso
31. George Enescu
32. George Paladi – celebru biolog, laureat al Premiului Nobel
33. Eugen Doga – remarcabil compozitor
33. Opera poetului Grigore Vieru
34. Obiceiuri și tradiții din satul de baștină
35. Mihai Volontir – celebru actor de teatru și cinema
36. Scurtă istorie a Universității de Stat „A. Russo”
37. Teatrul Național „V. Alexandri” din Bălți
38. Dascălul meu iubit din școală (motivația)

Remarcă: Studenții sunt în drept să oficializeze o altă temă preferată.

VIII. CHESTIONAR PENTRU EXAMEN

1. Definiția „culturii”, „culturologie” și „civilizație”
2. Cultura, filozofia și estetica
3. Geneza culturii
4. Principiile și etapele evoluției culturii
5. Organizarea socială și cultura în comuna primitivă
6. Cultura Egiptului antic. Religia. *Cartea morților*
7. Cultura din Mesopotamia. Urbanistica
8. Cultura antică din India. *Vedele*. Particularități iraționale
9. Cultura Chinei antice. Filozofia. Literatura. Mitologia
10. Cultura Greciei homeriene. Capodoperele *Iliada* și *Odiseia*
11. Cultura Greciei clasice. Literatura. Teatrul. Dreptul
12. Cultura elenistă. Expediția lui Alexandru cel Mare
13. Cultura republicană romană. Dreptul roman
14. Cultura Imperiului Roman. Arhitectura
15. Cultura geto-dacică
16. Războaiele daco-romane. Căderea Daciei. Romanizarea
17. Cultura bizantină. Arhitectura. Pictura iconoclastică
18. Creștinismul: nașterea și extinderea. Creștinarea Daciei (313)
19. Cultura francă (merovingii - 476-750), carolingii - 751-998)
20. Cultura romanică (sec. XI-XIII). Arhitectura
21. Cultura gotică (1140 - ≈ 1500)
22. Renașterea italiană. Pictura
23. Renașterea engleză. Shakespeare. Christopher Marlowe. Benjamin Jonson
24. Cultura barocă. Rembrandt
25. Cultura românească în sec. XVII. Vasile Lupu. Primele cărți tipărite.
26. Cultura clasicistă. Pierre Corneille și Gotthold Lessing – teoreticieni
27. Capodoperele *Le Tartuffe*, *Le Misanthrope* și *L'Avare* de Molière
28. Dimitrie Cantemir – savant enciclopedist, om de cultură vastă
29. Capodopera *Faust* de Goethe
30. Marea Revoluție Franceză. Cultura romantismului european
31. Mihai Eminescu – ultimul romantic european
32. Cultura europeană în cea de-a doua jumătate a sec. al XIX-lea. Impresionismul
33. Știința și tehnica la finele sec. al XIX-lea – înc. Sec al XX-lea. Van Gogh
34. Pablo Picasso – unul din cei mai remarcabili pictori cubisti
35. Salvador Dali – unul din principalii fondatori ai stilului suprarealist
36. Marea Unire din 1918. Cultura românească în perioada interbelică
37. Cultura metafizică românească. Eliade. Cioran. Țuțea. Blaga
38. Arta absurdului. Eugen Ionesco (*Scaunele*, *Rinocierii*)
39. Ocuparea sovietică a Basarabiei (1940 și 1944) și modificarea culturii naționale
40. Culturi excentrice occidentale („*Cultura de masă*” și acțiunea, *Reclama* etc.)
41. Valori culturale din Republica Moldova (scriitori, teatre, filarmonica, cântăreți, colective muzicale, societăți culturale etc.)

42. Învățământul în Republica Moldova. Reforma la etapa actuală
43. Teatrul Național „V. Alecsandri” din Bălți. Mihai Volontir – actor de teatru și cinema
44. Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți: istorie, cercetare, pregătirea specialiștilor

IX. BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

- Ovidiu Drimba, Istoria culturii și civilizației, vol. 1 – 10, București, 1997 – 1998
Eugen Lovinescu, Istoria civilizației române moderne, București, 1992
A. Botez-Crainic, Istoria artelor ilastice, vol. I – II, București, 1996 - 1997
Viorica Calugher, Culturologie (istoria și filosofia culturii), Curs de lecții, Chișinău, 2010,
Н.Ф.Дмитриева. Краткая история искусств. Вып.1-2. Москва: Искусство, 1985-1989
В.Костин, В.Юматов. Язык изобразительного искусства, Москва, 1978;
Самосознание европейской культуры XX века. Москва, 1991,
Ion Vangheli, Culturologie. Prelegeri, Chișinău: UTM, 2001

Teo-Teodor MARȘALCOVSCHI